

El llenguatge Fer-lo hereu

Una frase com Fer por a la gent admet, dèiem ahir, dues anàlisis: podem considerar que la formen una locució verbal (fer por) i un complement indirecte (a la gent) o bé un verb (fer) un complement directe (por) i un altre d'indirecte. Tal com indica clarament la seva pronominalització —Fer-li por— el seu complement de designació personal és sempre indirecte i ha d'ésser, per tant, introduït per la preposició a.

Però no és pas igual fer por o fer llàstima que fer hereu o fer director, en què el substantiu —hereu, director— té capacitat per a constituir un terme predicatiu —Es l'hereu, Era el director—. Aleshores, contràriament a fer por o fer ràbia, les locucions fer hereu, fer director, fer apoderat, etc, igual com fer creure o fer partir, demanen també que el complement d'objecte de designació personal sigui directe, cosa que vol dir que no s'ha d'introduir, com tant sovint es fa calcant la peculiar sintaxi del castellà, per mitjà de la preposició a, Fer hereu el seu nebot, Fer apoderat el seu germà, Fer director al funcionari més antic, com ho mostra la pronominalització d'aquests complements: Fer-lo hereu, Fer-lo apoderat, Fer-lo director. En aquest cas, el verb fer es comporta com el verb nomenar (que cal no confondre amb anomenar), del qual podríem dir que, excepcionalment, admet dos complements acusatius: Nomenar director el senyor M o Nomenar-lo director.

Un darrer cas el constitueixen aquelles locucions formades pel verb fer més un adjectiu o un terme adverbial, com és ara fer feliç, fer fora, fer malbé... Es clar que aquestes locucions són equiparables a fer sortir o fer riure i, en conseqüència, exigeixen un complement directe el qual, com en tots els altres casos, seria inadequat, encara que sigui de designació personal, d'introduir amb la preposició a: Fer feliç la gent, Fer fora un intrús, Fer malbé el jove. Vegem, de nou, la pronominalització dels complements d'aquestes frases, Fer-la feliç, Fer-lo fora, Fer-lo malbé.

Albert Jané